

in hrbte Skalnih gora bilo je združeno z neznanskimi težavami in nevarnostmi in je zahtevalo celo leto časa. Odkritje zlatih rudnikov v Kaliforniji 1849. leta in prisvojenje in priklopljenje zvezi vsega zapadnega brega od mej angleških posestev do nižje Kalifornije ne vzbudilo silno izseljevanje z vzhoda na zapad; zgodovina „zlate mrzlice“, ki se je bila lotila vse državne zveze 1849., 1850. in sledeča leta do mejsebojne vojne se sedaj predmet občudovanja še za Amerikance, ki so jako podjetni in premakljivi. V teku treh sto let španjskega in pozneje mehikanskega vladanja spala je Kalifornija neprebudno spanje. Katoliško duhovstvo je bilo jedini voditelj indijanskega prebivalstva in teh nemnogih državnih uradnikov, katere so semtertja pošiljali v glavno mesto za nominalno upravo dežele. Vseh belih prebivalcev ob tihomorskem obrežji gotovo ni bilo nad 10.000, ko je klavitez Frimont, če tudi je bil v službi Zjedinjenih držav, vendar ne imajoč nobenih pozitivnih instrukcij in pooblastil, s pomočjo zveznega brodovja, proglasil Kalifornije zjedinjenje z Zjedinjenimi državami.

Nekaj let po tem drznem činu so meje na severu proti angleškim posestvom, na jugu proti Meksiki in notranja uprava bile so v jako nedoločenem stanju, bilo ni nobenega pravnega občevanja z vzhodom zveznih držav, dokler niso bajeslovni dobički, katere so delali trgovci v San Francisku z zlatom in vsemogočim blagom, niso privabili v Kalifornijo celega brodovja jadrnic, ki so se pripeljale mimo predgorovja Horn, in pa parohoda v Mehikanski zaliv, od koder so se potniki in blago vozili čez panamsko zemsko ožino.

Jadranice so potrebovale po 4 do 6 mesecev in več od Novega Jorka do San Franciska, s parnikom in suhem čez Panamo se je pa prišlo v dveh mesecih. Vožnja je pa veljala 600 dolarjev za jednega potnika. Včasih ni bilo na parniku dobiti mesta za nobeno ceno. Vanderbilti so položili temelj svojemu ogromnemu bogastvu baš s prevažanjem potnikov na parnikih ob zlati mrzlici. Seveda so le premožnejši ljudje mogli potrositi take svote. Ogromna večina izseljencev je po vseh mogočih potih prišlo do zapadnih mej Missurija in Kanzasa — to so bile tedaj skoraj meje naseljenja vzhoda in od tod podajali so se na pol skozi 2000 puščave in gorskih hrbtov na vozovih. Na desetisoče teh predrznežev, včasih z ženami in otroki, pogubilo se je na potu; pota posejane so z njih kostmi, nekatere karavane so vse izginile, pobili so jih Indijanci, zamedel sneg, ali so pa umrli za lakoto in žejo.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Dijakinje v Rusiji. Za zemsko visoko zdravniško šolo, ki se ima letos otvoriti v Rusiji, se je že sedaj oglasilo toliko dijakinj, da misli učno ministerstvo na vseh državnih fakultetah zdravniških, dovoliti vstop tudi ženskam.

Nova prestolica Brazilije. V kratkem v Braziliji začno zidati tisuč metrov nad morjem, kacic 20 ur železnične vožnja od morja novo prestolico na jako zdravem kraju. Nadejajo se, da se bode novo mesto hitro razmnožilo.

Geolog profesor James Dane. V New Hawettu je umrl nedavno geolog James Dane. Pokojnik je bil rojen dne 12. februarja 1813 v Utiki in je v New Hawenu učil se matematike in prirodoznanstva. Bil je profesor matematike pri ameriški mornarici. Prepotoval je vse srednje morje in Veliki ocean preiskavajoč ju v geologičnem in mineralogičnem oziru in spisal učeni del o svojih ekspedicijah.

Tele z osmimi nogami. V Rogatici v Bosni je neka krava imela tele z osmimi nogami.

Novice.

— **Osobne vesti.** Provizorični okrajni komisar gosp. Herman grof Attems, imenovan je definitivnim okrajnim komisarjem, vladni koncipist g. Fran Župnek, prov. okrajnim komisarjem, prov. vladni koncipist gosp. Jan. Kresse, definitivnim vladnim koncipistom in konceptni praktikant g. Rihard baron Apfaltrern, prov. vladnim koncipistom.

— **Častnima članoma** je imenovala dunajska rešilna družba g. deželnega predsednika barona Heina in g. Fr. Doberleta, stotnika gasilnega društva v Ljubljani.

— † **Vojteh Ribnikar.** V Dol. Logatcu je umrl dne 26. aprila g. nadučitelj Vojteh Ribnikar, predsednik „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v starosti 38 let. Pokojnik je veliko deloval na narodnem polju in bil uzoren učitelj. Lahka mu zemlja!

— **Nov stavbeni red za Ljubljano.** Nedostatki sedaj obstoječega stavbenega reda za Ljubljano so sedaj vsled potresa jasno pokazali. Permanentni odsek občinskega sveta ljubljanskega je vsled tega sklenil naprositi c. kr. dež. vlado, da po svojih organih da izdelati nov stavbeni red za mesto ljubljansko in da ga v bližnji seziji predloži deželnemu zboru v posvetovanje.

— **Slovenski ulični napisi v Ljubljani.** O pritožbi občinskega sveta ljubljanskega zoper prepoved deželnega odbora kranjskega glede samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani se bode razpravljalo pred upravnim sodiščem na Dunaji dne 8. maja t. l.

— **Vojaške orožne vaje.** Vojno ministerstvo je dovolilo, da se vsi oni rezervisti in nadomestni rezervisti, ki prebivajo v mestu Ljubljana, dalje v celem okrajnem glavarstvu kamniškem, kranjskem in ljubljanskem (ljubljanska okolica) oproste letošnje spomladne orožne vaje. To orožno vajo bodo pa morali nadomestiti v poznejšem terminu. Seveda lahko opravi orožno vajo tudi sedaj, kdor hoče. — Ta vest naj služi tudi v pojasnilo notice, priobčene v zadnjem listu.

— **Slovenska šola v Trstu.** Čuje se, da namerava vlada sama osnovati v Trstu slovensko ljudsko šolo.

— **3. in 4. baterija topničarjev 7. polka** nastanjena dosedaj v Ljubljani, premeščeni sta v Zadovinek pri Krškem, kamor sta odpotovali danes v jutro.

— **Termin za odpoved stanovanj** se je vsled izvanrednih razmer za to četrletje podaljšal do 20. t. m.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so od 15. marcija do 10. aprila t. l. darovali: Č. g. Alojzij Rudolf, kapelan v Trnovem pri Ilirski Bistrici 102 K; sl. načelništvo „Posojilnice v Celji“ za l. 1895. dar. 100 K; sl. Posojilnica v Konjicah 50 K; g. Edvard Horak, trgovec v Trstu, namesto venca na grob pokojne sestre, nepozabne Marije Murnikove ob I. obletnici njene prerane smrti 40 K; g. Ivan Gruden, c. kr. davkar v p, blagajnik moške podružnice sv. Cirila in Metoda na Vrhaiki in knjigovodja ondotne posojilnice 40 K; sl. moška podružnica v Celji 46 gld. 95 kr. — 37 gld. 6 kr. je rednih podružničnih doneskov, 5 gld. 50 kr. je nabral g. dr. A. Brenčič v veselej družbi v Podvrhu 2 gld. 39 kr., bl.

gospa Alojzija Kresnikova o priliki instalacije vč. g. župnika Alojzija Arzenškega 2 gld. pa gđe. Sidonija Kukecova v Žalcu — ; g. Fr. Žužek, c. kr. nadinženir v Ljubljani, dividendo delniškega društva „Narodni dom“ v Novem Mestu v znesku 1 gld. 28 kr. po g. načelniku dr. Alb. Pozniku. — Razposlani nabiralniki so nam prinesli že lepih piruhov za letošnjo Veliko noč. Tako smo dobili iz Ribnice po g. Andreju Podboju v tamošnji nabiralnik nakranih 11 gld. 40 kr., iz Rakeka po požrtvovalni rodoljubkinji prvomestnici g. Matildi Sebenikarjevi 20 K, iz Žalca v nabiralniku v gostilni g. Hausenbichlerja nabranih 11 K, iz Vrhnike po g. c. kr. davkarju I. Grudnu 10 K, in dar nabran v nabiralniku pri „Belem volku“ v Ljubljani 8 K. — Od drugod smo zvedeli, da se rodoljubno občinstvo zanima za nabiralnike, tako v Celji, v Dravogradu, itd. itd. Rodoljubom, ki bi se za nje oglasili, lahko postrežemo z novimi nabiralniki, vsem dosedanjim požrtvovalnim nabiralcem pa izrekamo iskreno zahvalo Bog povrni!

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** je pokroviteljica postala župnija Breznica, pošiljajoč družbi za piruhe 108 gld. 63 kr., nabranih zlasti z ozirom na slovensko šolo v Velikoveci. Pokroviteljici zastopnik bo vsakokratni brezniški župnik ali njegov namestnik. Posamezne vasi v župniji so darovale sledeče svote:

Breznica	13 gld. 63 kr.
Moste	11 „ 68 „
Žirovnica	12 „ 50 „
Breg	6 „ 15 „
Selo	6 „ 86 „
Zabreznica	7 „ 11 „
Vrba	6 „ 70 „
Studenčice	6 „ 44 „
Ródine	9 „ 16 „
Smokuč	20 „ 81 „
Dosloviče	7 „ 59 „

Zahvaljujoč se vrlim Brezničanom za prelepi velikonočni dar, mora jih družbino vodstvo pohvaliti toliko bolj, ker so s tem činom posnemali svoje duhovne rojake, v katerih smo nedavno poročali, da so darovali za slovensko šolo v Velikoveci poldrugo družbino pokroviteljino. Ginjeni smo bili, ko smo čuli, da so tudi najrevnejše hiše v župniji si utrgale vsaj male svote po 5, 10, 15 kr. in semtertje dekle po 1 krono. „Zrno do zrna pogača — kamen do kamna palača“ j — ali če tudi ne potratna palača, vendar bo z božjo pomočjo kmalu stala čedna zgradba s podobo sv. Cirila in Metoda na čelu: slovenska šola v Velikoveci, ki bo še poznim rodovom pričala o požrtvovalnosti slovenskega naroda.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— »**Glasbena Matica**« mora podreti svojo hišo, a zgradi do prihodnjega šolskega leta novo poslopje, v katerem se bode pričelo z rednim poukom.

— **Županom v Voloski** v Istri je voljen vrl rodoljub dr. Štanger.

— **Pomožni odbor za Ljubljano in okolico** ima svoje prostore v hotelu pri Maliču I. nadstropje št. 15, kamor je adresirati vse dopise

— **Državna in južna železnica** sta na prošnjo trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani znižali za 50 % voznino, za prevažanje vseh stavbenih materialij, ki se imajo porabiti za novo grajenje, oziroma popraviljanje po potresu porušeni, oziroma poškodovani poslopjij. V namen kontrole morajo se pošiljatve nasloviti na mestni magistrat ljubljanski, deželno vlado ali pomožni odbor v Ljubljani. — **Državna železnica** je proti legitimaciji dovolila tudi za osebno vožnjo 50 % znižanje vožnih cen v III. razredu. Legitimacije se dobivajo pri mestnem magistratu in pri deželni vladi.

— **Mestni občinski svet tržaški** je kakor znano svojedobno sklenil v magistratnem poslopji vzidati ploščo v spomin na dan 2. novembra 1894., ko so se v Trstu zbrali

isterski italijanski zaupni možje, da protestujejo proti odredbi justičnega ministerstva glede dvojezičnih napisov nad sodnijskimi uradi. Ta sklep je namestništvo prepovedalo izvršiti. Zoper to prepoved namestništva se je občinski svet tržaški v jedni svojih zadnjih sej sklenil dalje pritožiti. Da se bo ta slovanski živelj ob Adriji izzivajoči sklep občine tržaške tudi na višjem mestu zavrgel, je vsaj upati.

— **Nesreča.** 4letni posestnikov sin Janez Ferkman iz Predjame v postojinskem okraji pal je nesrečoma v kotel poln vrele vode in se opekkel tako močno, da je umrl.

Potres.

Osem komisij sedaj pregleduje poškodovana poslopja v Ljubljani in določuje, katera se bodo morala podreti in katera dobro popraviti. Dosedaj komisije še niso pregledale vseh poslopjij in zatorej ne moremo vedeti, koliko se jih bode moralo podreti. Toliko je dognano, da je potres bil mnogo hujši, kakor se je sprva mislilo. Govori se, da bode blizu petino vseh hiš morali podreti in na novo zgraditi,

Cerkve ljubljanske so, kakor smo že zadnjič omenili, jako hudo poškodovane. Škode pri cerkvah je nad četrto milijona. V frančiškanski cerkvi bode treba najbrže dobro podpreti oba zvonika, še le potem se bodo mogle začeti poprave. Jeden zvonik bodo morali najbrž podreti, ker ga ne bode mogoče dobro zvezati. Strešni podzid na sprednji strani in del oboka nad korom je do oken tako pretresen, da se je ločil od krova in nagnil na vnanjo stran. Sklepna zveza stene na vrhu oboka je na jedni strani pretrgana, na drugi močno poškodovana. Stene na pročelji bodo morali vsekako odstraniti. Zadnja stena in precej oboke v presbiteriji sta tako poškodovana, da ju bodo morali podreti. Cerkev bode tako dolgo zaprta, da se popravi.

Šentjakobska cerkev zunaj še ni posebno poškodovana, a znotraj je pa potres napravil na njej grozno škodo. Južni stolp je do srede razpokan in bati se je, da se podere. Zato so okrog cerkve ogradili prostor, kamor utegne pasti stolp. Ko mine tresanje, podero vsaj pol zvonika. Znotraj je cerkev najbolj poškodovana na moški strani. Silno je trpel stranski vhod v cerkev in stopnice, ki peljejo na kor na tej strani. Razpokani so šipalniki, vrata in okna. Oboke podpirajo, da se ne podro. Stranske stene kora bodo na petih mestih zvezali z železnimi vezmi. Podpreti so morali z 20 metri dolgimi podporami poškodovan presbiterij ob oboku. Jedna stena je odstopila od oboka za več prstov in se skozi razpokline vidijo orglje na koru. Težko bodo zvezali to steno, znabiti jo bodo pa celo podrli.

Sv. Florijana cerkev pa ni tako močno poškodovana. Stolp ima male razpoke in ga bodo morali zvezati. Predna cerkvena stran je malo odstopila in jo bode treba zvezati.

V šentpeterski cerkvi je tudi presbiterij (prostor pred oltarjem) hudo zdelan. Upati je vendar, da se